

se razni evropski narodi poganjajo za vpliv v tej deželi in zlasti, da odpro ondu nova pota trgovini.

Poučni in zabavni drobiž.

Kongiško železnico so nedavno otvorili. Ta železnica je seveda precej drugače vrejena, nego evropske. Ta del, ki se je dosedaj otvoril, obsega tri precej dolge postaje. Evropece vozijo le v prvem razredu, domačine pa le v vozovih za blago. Vsak dan pojde le jeden osebni vlak in sicer po dnevu, ker po noči še ne vozijo. Ob nedeljah ne vozijo, le vsako drugo nedeljo peljejo dinamita, smodnika in drugih taci stvari v oddaljene kraje, ker druge dni z navadnimi vlaki strelil ne vozijo.

Vpliv električne luči na rastline. Viljem Silmens je po mnogih poskušnjah se prepričal, da električna svetloba pospešuje rast rastlin in pa narejanje klorofila v rastlinah. Nadalje je dognal, da rastline ne potrebujejo počitka liki živali, temveč le še silnejše rasto, ako jim po dnevi sveti solnce po noči pa električna luč. Električna svetloba pospešuje razvoj cvetja in sadu. Električna svetloba je dobra za na vrte, ako so mehanične sile po ceni na razpolago.

Novice.

Deželni zbor Kranjski.

Po sv. maši v stolni cerkvi sešel se je včeraj deželni zbor k prvi seji. Zborovanje je otvoril deželni glavar Detela ob 1/2 12. uri dopoldne. V svojem nagovoru je pozdravil glavar poslance in zastopnika visoke vlade, dež. predsednika, izražajoč prepričanje, da bo ta pospeševal delovanje dež. zbora. Spominjal se je dalje glavar v toplih besedah umrlega posl. H. Kavčiča in predlagal, da se sožalje zabeleži v zapisniku. Poslanci so temu pritrdili z dobro-klici. Omenjajoč še spremembe ministerstva, od katere se nadeja, da se bode ozirala na enakopravnost vseh narodov v Avstriji, zakliče glavar trikrat slava presvetlemu cesarju. Deželni predsednik baron Hein pozdravi v imenu vlade vse poslance ter zagotavlja, da bode z zanimanjem spremljal vse obravnave ter skrbel, da sklepi deželnega zbora dobe Najvišje potrjenje. Na to se izvolita rediteljema: baron Lichtenberg in J. Kersnik; verifikatorjema pa Fr. Stegnar in dr. Schaffer. — V finančni edsek se izvolijo: Hribar, Klun, Murnik, dr. Papež, Stegnar, Šuklje, Višnikar, Žitnik, Luckmann, dr. Schaffer, baron Schwegel. — V upravni odsek so bili izvoljeni: Lenarčič, Kersnik, Murnik, Ogorelec, Pakiž, dr. Papež, Povše, dr. Tavčar, vitez Langer, baron Lichtenberg, baron Rechbach; v odsek za letno poročilo pa: Lavrenčič, Lenarčič, Klein, Grasselli, Pfeifer, Stegnar, grof Ervin Auersperg, baron Wurzbach. Poslancema Kraigherju in Šukljeju se dovoli zaradi bolezni odpust in sicer prvemu za štiri tedne, drugemu za osem dni. — Razne peticije in poročila dež. odbora se izroče dotičnima odsekoma. — Poslanec Murnik utemelji in predlaga v imenu deželnega odbora nujni nasvet: „Za pokritje primanjkljajev pri deželnem in normalno-šolskem zakladu naj se pobirajo od 1. januarja 1894. leta naprej do dneva Najvišjega potrjenja deželnozborskih sklepov, s katerimi se bodo sklenile končno veljavne deželne priklade za leto 1894., ravno tiste priklade, ki so se pobirale 1893. leta“. Nasvet se sprejme brez ugovora. Istotako se odobri volitev poslanca Kraigherja. — Prihodnja seja bo 9. jan. 1894.

— **Osobna vest.** Cesar je podelil stolnemu proštu ljubljanskemu, č. g. dr. Lenartu Klofutarju red železne krone tretje vrste.

— **Odlikovanje.** Č. g. Ivan Kuralt, pomorski kaplan prve vrste, rodом Slovenec iz Žabnice pri Škofji Loki, bil je povodom vrnitve vojne ladije „Elizabeta“ na kateri je nadvojvoda France Ferdinand dovršil potovanje okolu zemlje, odlikovan z viteškim križem Franc Jožefovega reda. G. Kuralt bil namreč ob potovanji ladijin duhovnik.

— **Častnim članom** imenovalo je delavsko bralno društvo v Idriji na svojem zadnjem občnem zboru g. državnega poslanca dr. Andr. Ferjančič-a.

— **»Radogoj«** je pristopil za ustanovnika z doneskom 100 kron. g. dr. Fr. Jurtela, odvetnik v Šmariji pri Jelšah.

— **Ovacija.** V soboto dne 23. t. m. poklonila se je deputacija okrajnega cestnega odbora za ljubljansko okolico, načelnik g. Jak. Matjan, gospodu c. kr. vladnemu svetniku ter okrajnemu glavarju za ljubljansko okolico Ivanu Mahkotu ter mu v znak njegovih obče znanih zaslug izročila srebrno omizje s primernim napisom.

— † **J. Frauensfeld.** Dne 28. t. m. umrl je v bolnišnici v Pragi, koder se je zdravil, gosp. Josip Frauensfeld, pesnik slovenski. Pokojnik bil je star še le 32 let, je bil po stanu učitelj in je kot tak služboval od l. 1880. v Ljutomeru. Bodi mu zemljica lahka!

— **Umrli** je dne 27. t. m. v Ribnici preč. g. Jožef Škubic biseromašnik in kurat v pokoju v 92. letu svoje starosti. Pokojnik je bil sorodnik pokojnega Martina Skubica dekana ribniškega. — V Križevem pri Kostanjevici je umrl za legarjem ondotni kapelan g. Ivan Legat v 27. letu svoje starosti. N. v. p. — V Kranji je umrl dne 27. t. m. ondotni nadučitelj g. Mihael Kuster.

— **Celovski** mestni očetje so pre naredili mestni statut. Namesto 21 odbornikov se jih bode volilo 30. Ob ednem pa določuje statut nemščine kot edini uradni jezik. Slovenskim vlogam se mora pridejati nemški prevod. Gospodje na Dunaji menda tej pre naredbi statuta ne bodo pritrdili, če imajo le količjak ozira na § 19. temeljnih zakonov, kateremu novi statut očitno nasprotuje.

— **Slovenske** in laške šole v Gorici. Kakor znano je mestni zastop goriški početkom tega šolskega leta odprl dve novi italijanski šoli v Gorici. Deželni šolski svet je z ozirom na to, ker novi šoli nista potrebni, dal jih zopet zapreti. Mestni zastop se je vsled tega pritožil na ministerstvo, ki je ugodilo popolnoma pritožbi. Tako hitro ustreza se laškim željam — in slovenskim? Koliko časa že čakajo goriški Slovenci na ustanovitev popolnoma opravičeno zahtevane slovenske ljudske šole!

— **Porotne obravnave** se bodo v prihodnjem letu vršile v Ljubljani dne 26. februarja, 28. maja, 27. avgusta in 26. novembra; v Novem mestu dne 12. februarja, 7. maja, 6. avgusta in 5. novembra.

— **Nov pevski zbor** ustanovil se je v postojnski čitalnici. Oglasilo se je že 25 čilih močij, mej njimi 10 gospic. Vodstvo zborovo je prevzel g. Iv. Pišanec, uradnik v Prestraneku. Predsednikom čitalničnim volil se je na občnem zboru, ki je bil minolo nedeljo, dosedanji predsednik g. A. Ditrich.

— **Nova kmetijska podružnica** ustanovila se je v nedeljo dne 17. t. m. na Dovjem na Gorenjskem.

— **Za podaljšanje** dolenske železnice do Karlovca in od tod do Siska, se baje Karlovčani močno potegujejo. V kratkem pojde o tej zadevi deputacija k hrvatskemu banu in ogerskemu trgovinskemu ministru.

— **Bolezni,** kakor vročinska bolezen, davica, oslovski kašelj in posebno pa influenza nadleguje ljudi na prav mnogih in različnih krajih Kranjske.

— **Nesreča.** Ko se je dne 20. t. m. imela vršiti po umrli veleposestnici Neži Černič prostovoljna dražba v Komendi v kamniškem okraju, šlo je do 50 osob pogledat na 5 metrov visok oder ondi spravljeno klajo. Pri tej priliki se je pa oder podrl in palo je vse skup k tlam. Posestniki Andr. Mejač,

Matija Lužar in Alojzij Rebolj so se težko poškodovali, več drugih pa lahko.

— **Nesreča** na železnici. Dne 23. t. m. je mej Platinino in Logatcem zgrabil železniški stroj čuvaja A. Wimmerja ter ga s tako silo treščil v stran, da je kmalu na to umrl. Wimmer korakal je v službenih zadevah po tiru in ni videl stroja, ki je pripihal za njim. Ponesrečenec zapušča vdovo s štirimi nepreskrbljenimi otroki.

— **Slepar.** Te dni klatil se je po Črni vasi, Kovici in Karolinski zemlji na ljubljanskem močvirju neki Jak. Hribar in je ljudi sleparil s tem, da je nabiral milodare v pokritje stroškov za zidanje cerkve Jezusovega srca v Ljubljani. Nabral si je že precejšnjo svoto, a policija je nepoklicanega nabiralca prijela in izročila sodišču.

Političen umor.

Alojzij Merva je bil že dvakrat tožen pred sodiščem zaradi udeležbe pri tajnih družbah. Prvi pot so ga pred štirimi leti dolžili, da je on jeden vodij mnogih mladih ljudij, ki se zbirajo v kletih. Ti ljudje so baje imeli orožje pripravljeno in so izvršili več tatvin in zlasti pri plemenitaših. Preiskava pa tedaj ni mogla nič posebnega dognati in vsi zatoženci so bili oproščeni. Drugič je bil Mrva zapleten v stražiške delavske izgrede, pa je zopet bil oproščen. Letos so ga bili obdolžili tudi z drugimi omladinovci raznih veleizdajskih dejanj, ali so ga vendar kmalu izpustili.

Mrvar je 21letni rokovičar, in je delal za prodajalnico svoje tete A. Keravš. Bil je zmiraj v slabih denarnih razmerah. On je bil grbast, majhen, bled in baje ne posebno prebrisane glave. Mrva je bil sirota in od četrtega leta pri teti Ani Keravš. Dr. Herold je od njegove ljubljenske dobil njegovo beležnico, iz katere je posnel, da je Alojzij Merva v zvezi s policijo. To je dr. Herold omenil v državnem zboru. S tega časa je bil Mrva v vednem strahu in nekomu ni dolgo tega se je Mrva izrekel, da se boji, da ne bi ga njegov znanec Doležal ne zaklal. Sploh ga je prebivalstvo s tega časa jako sovražilo, kjer je bilo prepričano, da je največ pripomogel, da je prišlo toliko mladih ljudij v ječo. Dne 23. t. m. popoldne je Mrva v svojem stanovanju še kvartal z Doležalom in nekim lakirarjem. To je videla njegova gospodinja Keravš. Ko je ob šestih prišla Keravš iz prodajalnice, je našla vrata Mrvinega stanovanja zaprta in pred njimi kovinskega delavca Dvořaka, ki je bil videti jako zbežan.

Oba sta trkala na vrata, ali se nikdo ni oglasil. Ko se nikdo ni oglasil, rekel je, da gre soseda vprašat, je li Mrva ven šel. Keravš je šla zopet v prodajalnico. Čez tri četrt ure je prišel Dvořak povedat, da še vedno ne more notri. Prosil jo je, da naj gre da Mrvo s trkanjem skličeta. Dvořak je zopet odšel in čez nekaj časa se povrnil s poročilom, da je sedaj stanovanje odprto in Mrva krvav leži na tleh in je najbrže mrtev. Keravš je hitela gori v sobo in našla Mrvo mrtvega. Sedaj sta šla takoj dogodek naznaniti policiji.

Dva policijska uradnika in pa zdravnik so šli takoj v Mrvino stanovanje in našli zares mrtvega. Na vratu se

mu pozna, da so ga s kakim jermenom davili, in na levi strani je imel veliko rano, ki je bila gotovo sama na sebi smrtna. Zdravnik je le smrt konstatoval.

Dvořaka so pridržali v zaporu in policija je takoj začela poizvedovati po morilci, ker je tukaj samomor izključen. Skoro brez dvombe je pa tudi, da so motivi temu umoru politični in v kaj tesni zvezi z dogodki poslednjih mesecev v Pragi.

Praški policiji se je posrečilo dobiti Mrvine morilce v roke. V nedeljo zjutraj je policija zaprla 18letnega ključarja Otokarja Doležala, 17letnega lakirarja Franca Dragouna. in rokovičarskega pomočnika Josipa Križa. Prva dva sta tista moža, ki sta pri Mrvi v soboto popoldne kvartala. Dvořak je, kakor se kaže, popolnoma nedolžen. Doležal in Dragoun sta se že udala, da sta umorila Mrvo. Povedala sta natančno, kako sta prišla v njegovo stanovanje in kako sta ga potem z bodalom zaklala. Poprej so peli še neko naudušeno pesem, da sta se bolj razburila. Priznala sta pa tudi, da ju je k temu pripravil Križ, katero je jima očital, da sta najbrž tudi v zvezi s policijo, katerega madeža se drugače ne opereta, da umorita Mrvo, kar sta potem storila. Križ pa vse še vedno taji, če tudi so morilca baš pri njem našli. Omenjena morilca sta tudi mnogo izpovedala, kar bode jako oteževalo zatožene člane društva „Omladine“. Naslikala sta to društvo za jako nevarno, ki namerava atentate na visoke osebe in na policijo.

Strašen umor.

Kakor marsikje drugod, imajo tudi v Italiji navado, da močno streljajo pri raznih cerkvenih slavnostih. Dne 10. t. m. je v Bitontu tudi bila velika cerkvena slovesnost. Tudi možnarji so se bili pripravili za streljanje, ko pojde procesija. Kakor za marsikaj drugega, je tudi za streljanje treba v Italiji posebnega dovoljenja, ki se dobi pri davkariji, ko se plača položena taksa. Davčni uradnik Curci je prišel in zahteval omenjeni davek, preteč, da sicer ne pusti streljati in bode pobral možnarje. Prebivalci pa niso nič o plačilu hoteli slišati. Župan sam je uradnika pogovarjal, da naj pusti streljanje, naj pa potem ovadi ljudij, da se bodo kaznovali. Uradnik pa ni hotel od svoje zahteve odstopiti. Ker ni bilo plačila, dal je odnesti možnarje na policijo. To je pa razdražilo ljudstvo, napalo je policijsko poslopje, v katerem je bil Curci. Žandarji so si zastonj prizadevali, da bi pregnali ljudij, ljudje so jih odpodili s kamenjem. Žandarji so jeli streljati in so ustrelili jednega moža. To je le še ljudij prav razburilo. Vdrli so v policijsko poslopje, vrata so vlomili z železnimi drogovi. Pali so na nesrečnega uradnika. Jeden je razbil na njem petrolejevo svetilnico. Petrolej se je vлил mu po obleki in nekdo je na to nasvetoval, da ga zažgo. To se je zgodilo. Po večurnih groznih mukah je nesrečnež umrl mej groznim kričanjem zbranih ljudij. Žandarji so naposled ljudij le razgnali in in pri tem jih pet prijeli.